

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7:50
za 1 mesec 2:50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 20

Ptuj, 16. maja 1920

II. letnik

Političen položaj.

Komunizem je za nami. Že v starem veku so spoznali modri možje, da se ta gospodarski sistem ne more vzdržati.

Pozneje je prišel Anglež Robert Owen in drugi po velikih praktičnih preizkušnjah do ravnostnih zaključkov. V novem veku sta ustvarila znana soc. pisatelja Marks in Engels celo znanstveno stavbo glede uvedbe komu. nizma v gospodarskem življenju.

Čas je pokazal, da njune besede ne postanejo meso.

Kljub temu so se našli novi apostoli, ki so propovedovali, da bo delavski razred razlastil potom revolucije posedujoče razrede in se razdeli vse imetji — med vse zemljane.

Ta nauk je vkorakal med vojno potom Ljenina v Rusijo, kjer je spravil državo in narod v prepast. — Ljenin se mu je že odrek. Kljub temu je komunizem povzročil ravno isto nesrečo na Ogrskem — a se je tudi izživel tekom par tednov.

Pri nas v Jugoslaviji je zavel samo malo komunističen veter — a sedaj imamo mir.

Sedaj nam je treba samo delavne vlade, da bi ustvarila predpogoje za volitve, nakar bi si narod sam izbral po svoji volji zastopnike.

Več ko teden dni se že poganja dr. Vesnič, da bi sestavil novo vlado iz vseh strank, katerim je za našo državo. Regent dela sam z vsemi silami na to, da se čimprej sestavi taka močna vlada, ker je to v prid vsej državi. Pogubno za našo državo je, da se le preradi med seboj prepiramo. Mesto da bi posvečali vse svoje sile kulturnemu, gospodarskemu in socialnemu delu, za katero imamo komaj dovolj sil, tratimo svoje moči v boju za to, ktere stranke, struje in

Nov šolski zakon.

Okr. šol. nadzornik Pavel Flerè.

(Konec.)

Prvo dvoje je današnja šola upoštevala, tretje pa je zanemarjala in prepustila pošolskemu življenju. Ta nedostatek se je v novejši dobi poizkušal popraviti s tem, da so delati učili razni strokovni tečajji, a ti so mogli imeti povečini le male uspehe, ker niso obiskovalci tečajev imeli potrebne predizobrazbe in ker so bili ti tečajji redki ter so sprejemali le malo število udeležencev. Dobrot takih tečajev pa morajo biti deležni vsi udje naroda, katerim so namenjeni, biti morajo tedaj splošni. Da bo mogoče doseči ta visoki cilj, je treba šolstvo urediti tako, da bo zmoglo svojo nalogo. Lansko leto se je sestel pri ministrstvu prosvete v Beogradu takozvani „Prosvetni odbor“, ki se je bavil s sestavo šolskih zakonskih načrtov. Izdelal je načrt tudi za narodno šolstvo, katero je razdelil v 1. otroška zaba- višča, 2. osnovne šole, 3. nadaljevalne šole, 4. meščanske šole. Tej razdelitvi zazdaj pritrjujemo, ker hočemo itak izvzeti le 2. in 3. t. j. osnovno in nadaljevalno šolo kot najsplošnejši. Osnovna (današnja ljudska šola)

osebe naj vladajo in izrabljajo vladno oblast v strankarske namene. To nam občutno škodi doma, škodi pa tudi med širnim svetom, ki misli, da nismo zmožni, da bi si sami uredili svojo državo.

Jadransko vprašanje se utegne rešiti tekom prihodnjih dnij. Tolikokrat se je že naznanilo, da bo kmalu konec Jadranskega vprašanja. Pa dosedaj še vedno ni rešeno. Sedaj naj bi se zopet končno rešilo. Česar ni mogla dognati mednarodna konferenca v San Remo, naj bi Italija in Jugoslavija medsebojno dognali Sestati se imajo naši in italijanski delegati, ki naj skusijo najti rešitev. Naše zahteve so jasne; ali italijanska pohlep- nost po naših krajih je brezobzirna.

MLADINSKA SKRB.

Že predvojni socialni pokret je obračal po amerškem in angleškem vzorcu posebno pozornost razvoju mladine. Prepričanje, da sta zdravo telo in zdrava pamet temelj raz- vitka vsakega naroda, je javnost z veliko vnemo pripravilo do doslednjega zasledovanja teh ciljev, zasebna in državna pomoč ste tekmovali v stremljenju, vzgojiti zdravi naraščaj. Posebna skrb pa je veljala onim re- vam, ki so osiroteli ali po vzgoji in razmerah postali zanemarjeni. Mladinska sodišča, zavodi, reforma zakonodaje in vzgoje so izdatno pospeševali to stremljenje, ki je že rodilo vidne uspehe.

Vojna doba je te uspehe mahoma uničila. Zavladala je posirovelost mladine, kakor je prej še nismo doživeli. Odsotnost očetov, brezbriznost samih mater ter varuhov, oma- janje temeljnih nazorov, deloma pomanjkljivi šolski pouk so povzročili zanemarjenost, ki

naj ostane osemletna, kakor je to v Sloveniji bi- lo že dozdej. Ker pa bi se v ostalih delih države, kjer je bila šolska obveznost dozdej šest- pet- ali celo le štiriletna, osemletna obveznost osnovne šole ne dala izvesti takoj, naj se tam za prehodno, največ desetletno dobo še pri- pusti nižja, recimo šestletna doba. V desetih letih se to izenači v vsej državi, kajti ravno pri osnovnem šolstvu je treba gledati na to, da šolstvo napreduje in daje narodu vedno več, ker zahtevajo to gospodarske narodne razmere. Narodno gospodarstvo se mora iz- boljšeovati, če hočemo tekmovali na svetovnem trgu, za njegovo izboljšanje pa je v prvi vrsti potrebna višja izobrazba.

Prav iz tega vzroka so potrebne nadalje- valne šole, ki naj prevzamejo strokovni pouk, t. j. da naj pripravljajo za življenje. V tej šoli stopa pouk v ozadje in prevzema njegov posel delo. V letih, ko zapusti otrok osnovno šolo, za to delo šole postane sposoben in zrel za strokovno izobrazbo. To se mora naslanjati docela na življenje in mora upoštevati mestne (obrtne in trgovske) ter podeželske (kmetiške) razmere. Zato bi morali imeti dvovrstne na- daljevalne šole: mestno, ki naj poglobi in razširi delo današnjih obrtno in trgovsko na- daljevalnih šol, in podeželsko, bi bi upoštevala poljedelstvo in živinorejo, vrtnarstvo i. pod.

Podeželska nadaljevalna šola naj bi bila

je že postajala velika nevarnost za človeško družbo. Posebno se je širila pohlepnost po tujem blagu in ob enem z državnim je skoro nastopil tudi moralni polom.

Za našo mlado državo je sedaj nastalo velevažno vprašanje, kako to nevarno bolezen omejiti in spraviti pokvarjeni naraščaj zopet v tire reda in morale. In reči moramo, da se je naša država z vso vnemo lotila tega vpra- šanja in vkljub vsem zaprekam dosegla že take uspehe, da smo danes najhujših skrbi rešeni.

Kratka slika državnega dela v tem smislu nam naj to pojasni.

Že v prvih mesecih naše vlade je mini- strski svet na predlog ministrskega podpred- sednika dr. Antona Korošca sklenil ter izdal Uredbo o ustanovitvi državnega oddelka za zaščito deco (Ur. list 11. aprila 1919) za čas, dokler ministrstvo za socialno politiko ne prevzame tega področja, z nalogom, da pod- pira bedno deco, v prvi vrsti vojne sirote, da skrbi za izvrševanje vseh predpisov o za- ščiti življenja zdravja in napredka narodnega naraščaja.

Temu je sledil „pravilnik o ureditvi državnega oddelka za zaščito deco“, ki raz- teza zaščito do dovršenega 16. leta. Država prevzame do 16. leta popolnoma skrb za ono deco, ki jo varstveni sodnik proglasi za zanemarjeno.

Ob enem podrobneje določa delokrog drž. oddelka, ki v splošnem obsega statistično delo, telesno ter duševno podporo.

Določuje se osrednji urad s sedežem v Belgradu, ter 7 oblastvenih odborov, med temi pokrajinski odbor s sedežem v Ljubljani za slovensko ozemlje. Tem so podrejeni okrožni ter krajevni odbori.

Vsi odbori nastavljajo svoje poverjenike za podrobno krajevno delo.

Odredi se naprava deških domov, za

vsaj eno leto obvezna za vsakogar, ki se po- sveti kmetiskemu poklicu. Pozimi bi se lahko poučevalo kake tri dni na teden, poleti bi se v gotovih dobah vadila vsa različna dela unnega gospodarstva. Pouk bi se vršil v prvi vrsti na zgledno urejenih posestvih.

Obrtno ali trgovsko nadaljevalna šola mora biti obvezna za vsakega vajenca, dokler ne postane pomočnik. A tudi tu se mora premestiti pouk od večernih na podnevne ure ob delavnikih; izkušnje, ki jih imajo da- našnje obrtne in trgovske nadaljevalne šole, namreč kažejo, da pouk v večernih urah, ko je vajenec utrujen od celodnevne dneva, ni kaj prida, za vzgojo pa je naravnost škod- ljivo, da se vajenci zvečer in v noči shajajo v šolskih prostorih.

Omenjeni zakonski načrt „Prosvetnega odbora“ vsebuje točka po kateri bi oni, ki so z uspehom dovršili obvezno šolo, služili krajši čas pri kadru. Ta odredba se nam zdi pravična: oče, ki je moral zaradi obvezne nadaljevalne šole nekaj časa pogrešati sina pri delu, naj ga dobi prej od vojakov; tedaj mu bo 22 ali 23leten zalegel več, kakor bi mu zalegel s 15. ali 16. letom.

Še nekaj bi pripomnil k nadaljevalni šoli. Mislim, da je bil „Slovenski Gospodar“ tisti, ki je priporočal, naj bi namesto občin nadaljevalnih šol po osnovni šoli vzgajale

bolno, duševno nerazvito, posebne oskrbo potrebno deco. Obljubi se naprava drugih potrebnih zavodov (za invalide, slepce, pohabljenice itd.), izdatna državna podpora za slično skrb zasebnikov.

Konečno se obrazložuje gmotna preskrba teh naprav.

Ta pravilnik se je deloma z odredbo (596/19 Ur. 1) državnega oddelka za zaščito dece z dne 28. julija 1919 št. 2528 izpremenil; potemtakem so podrejeni organi državnega oddelka 1. pokrajinski odbori, 2. okrožni odbori, 3. krajevni odbori po vseh večjih krajih. Sestavljeni so iz dveh zastopnikov obč. oblasti, zastopnikov krajevnih, šolskih, sanitetnih, sodnih ter cerkvenih oblastev in krajevnih dobrodelnih društev.

Kot krajevni odbori morajo delovati tudi krajevni odbori društev za zaščito in pomoč deci, ako so sestavljeni po § 8 točka 3 pr. Zamorejo tudi imeti stalne ali honorarne tajnike.

Z naredbo z dne 12. septembra 1919 je predstolonaslednik odredil, da ministrstvo za socialno politiko prevzame v svoje področje državni oddelek za zaščito dece.

Naredba 753/19 U. 1 prinaša nadaljni pravilnik o uredbi oddelka za zaščito dece; po tem se zaščita razširi do dovršenega 18 leta in po potrebi do polnoletnosti. Določuje se natančneje naloga in sestav ter naprave in stvarne dotacije.

Z naredbo 794/19 se konečno določuje poslovnik za poslovanje pokrajinskih okrožnih in krajevnih odborov. Krajevna zaščita naj neposredno deluje ter vpliva na napredek mladine ponajveč z zasebnimi in krajevnimi pripomočki (prispevki, podporami itd.)

Zanimiva je določba § 39:

„Vsak kraj mora imeti mestno deško postajo, ki obsegaj tele naprave:

1. Sprejemalni oddelek, zavetišče za sprejemanje s 5 do 10 posteljami za prehodno deco in za tisto, ki jo je treba začasno sprejeti in spraviti pod streho, n. pr. ob boleznih, smrti na domu i. t. d.

2. Materinsko posvetovalnico, kjer se vrši zdravniško pregledovanje dece, dajo navodila za zrejo dece, prirejajo tečajji za to itd.

3. Dečje kopališče in aparat za desinfekcijo, po možnosti je uvesti brezplačno, obvezno in stalno kopanje dece in desinfekcije stvari.

4. Dečje dnevno zavetišče, kjer naj se čez dan oskrbuje deca takih roditeljev, ki so na delu ali na poti. Spojeno je lahko z dečjim zabaviščem (občinskim ali državnim) in z dečjo kuhinjo. V vsakem primeru je treba v dnevnem zavetišču deci nuditi zabave in ji dati hrano.

5. Dečji vrtec, dečje igrališče na čistem in zdravem kraju, kjer naj se deca zbira na

mladeniške in dekliske zveze. Ta misel ni napačna, ker bi se v takih zvezah lažje vzgajalo v demokratskem in družabnem duhu, kakor je to mogoče v šoli, kajti v zvezah je razmerje med mladino naravnejše in manj prisiljeno. Zavzemati pa bi se mogli za tako vzgojo le tedaj, če je dano pri vsaki mladeniški in dekliski zvezi jamstvo, da je pri njej izključen vpliv katerekoli politične stranke. Pri današnjih razmerah, ko na škodo vzgoji že po ljudskošolski deci stegajo roke vse politične stranke, na to ne moremo upati in zato govorimo v prilogi obči obvezni nadaljevalni šoli.

IV.

V svoji kratki razpravi, kjer se dotikamo le najvažnejših vprašanj, se moramo ozreti še na šolsko upravo. Kdo naj upravlja narodno šolstvo?

Dosedaj so imeli upravo v rokah deželni, okrajni in krajni šolski sveti, ti poslednji zlasti šolsko vzdrževanje. Rekli pa smo že, da mora vse vzdrževanje prevzeti država, njej smo naložili vso dolžnost in ji dali vso pravico. Zato nam za upravo in urejevanje zadostujeta pokrajinski (namesto deželnega) in okrajni šolski svet ali šolski odbor. Najvišja šolska oblast, ki ima na skrbi vse šolstvo v državi, je že danes ustanovljeno ministrstvo prosvete.

igre, zabave in tekme. Tu naj priredi razne priprave za igranje in telovadbo, ter ustanovi dečji tabor. Dečji vrtec mora biti vedno pod nadzorstvom. Ohrani naj čimveč dece slabega vpliva ulice in slabe družčine.

6. Obrtne šole za pouk v raznih praktičnih poslih in ročnih delih i. t. d.

Namen jim je, da se med narod zane-sejo in razširijo razne praktične tvornosti.

7. Dečje kuhinje za sirotno deco in dijakke.

V prvi vrsti se naj skrbi za vojne sirote. Deca se naj po rodbinah porazmešča ali odda v uk in šolanje. Zato se določuje gmotna podpora.

To je kratek zgodovinski oris dosedanjih korakov državne akcije za mladinsko skrb. Za Slovenijo posluje s priznano požrtvovalnostjo in točnostjo oddelek za zaščito dece in mladine, neposredno podrejen poverjenstvu za socialno skrb.

Deželno vzgajališče za dečke v Ljubljani se je že podržavilo. Od septembra 1920 naprej se ustanovi tako tudi v Kočevju, ter se v njem otvori mladinski oddelek za deco od 3. do 14. leta. Dekliških vzgajališč še ni, otvori se pa septembra tako pri vzgajališču v Kočevju. Začasno pa delujejo tudi različni zasebni zavodi z izvanredno požrtvovalnostjo.

S tem je v kratkem času bilo vsaj v glavnem rešeno vprašanje organizacije mladinske skrbi; kakor smo posneli iz navedenega, se je država odločila za mešani sistem državne in zasebne skrbi, povsem pravilno. Nemogoče je državi rešiti vprašanje mladinske skrbi samo ob sebi, če cele vzgoje ne podržavi, nemogoče pa je tudi, da zasebna skrb brez podpore države uspešno to vprašanje rešuje. Le skupna skrb, podprta po skupni finančni moči lahko uspeh zasigura. S tem nam je dano navodilo in dolžnost, pečati se s krajevnimi ptujskimi razmerami.

V ptujskem okraju ste obstojali dosedaj dve društvi: 1. „Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmečkih občinah okraja Ptuj“ s sedežem v Ptuj, ter 2. „Kinderschutz- und Fürsorgeverein für den politischen Bezirk Stadt Pettau“, obe z namenom v sili zapuščenim in osirotelim otrokom in mladostnim osebam, katerim preti v vzgoji nevarnost ali ki so že zanemarjeni, dajati varstvo ter vzgojevalno oskrbo. V vojski obe društvi nista razvijali nobenega posebnega delovanja, razen podelitev mesečnih podpor, vsled česar je tudi premoženjsko stanje obeh društev zelo nezadovoljno.

Nameravano je bilo za krajevno organizacijo pridobiti stalnega plačanega tajnika, ki bi na drobno prevzel vse posle dosedanjih društev.

Ker pa se je državno odelenje v Belgradu

Vsi ti šolski uradi so državni uradi. A da se more šolstvo razvijati časa in razmeram primerno, ne smejo biti člani teh uradov le od države imenovani upravni uradniki in šolski nadzorniki, nego je zelo potrebno, da pride v njih do besede narod sam po svojih zastopnikih. V okviru zakona mora biti šolskim uradom dana gotova samouprava, avtonomija in samostojnost, zastopniki države so v njih šolski nadzorniki.

Nastane pa vprašanje: Ali naj bodo narodni zastopniki neposredno, t. j. od ljudstva (po okrajih, pokrajinah) voljeni ali naj jih pošiljajo gospodarske in prosvetne družbe?

Po dozdej veljavnih zakonih so pošiljale v krajni šolski svet zastopnike vsolane občine, v okrajni šolski svet okrajni zastop iz svoje srede, v deželnem šolskem svetu so kot ljudski zastopniki sedeli odposlanci deželnega odbora. Ne nameravamo razizkovati, ali so bili ti zastopniki vedno na korist šolskemu razvoju in ali so imeli sploh toliko moči, da so bili korist, opozoriti pa je treba na neko drugo stvar. Komu je šolska vzgoja najbolj mar? Ali ne staršem, ki pošiljajo v šolo svoje otroke? Zares, starši otrok so prvi, ki bi se za šolo morali zanimati, in oni so prvi poklicani v to, da pošljejo iz svoje srede, tedaj starše same kot svoje zastopnike v šolski odbor. Drugi, ki jim je mar posebno šolski

premisli ter izreklo, da naj bodo tajniki pri krajevnih zaščitah neplačani, je treba k zaščitnemu delu pritegniti vsa še obstoječa društva, jih oživiti ter izpopolniti v tem smislu, da prevzamejo dolžnost krajevne državne zaščite po predpisih ministrstva za socialno politiko.

V ta namen se vrši kmalu občni zbor teh društev, ki se bodo razmeram primerno strnile v enotno društvo. Opozarjamo nato že danes vso javnost in pozivljamo s tem vse prijatelje in ljubitelje mladine, da polno številno pristopijo k temu društvu, ter kot njega člani delujejo v podrobnem.

Da obstoji živa potreba za tako društvo, kaže dejstvo, da izkazujemo z 14. februarja 1920 v področju ptujskega sodišča:

otrok brez starišev	112
otrok brez očeta	2039
otrok brez matere	1865
skupno torej	4016 otrok

nujno potrebnih socialne pomoči.

Nudimo to pomoč naši mladini! Strnimo se v ljubezni in objamimo našo deco z isto! To bo najlepše krstno darilo naši mladi ljubljani domovini. Dr. A. St.

Gospodarstvo.

Galica je došla. Dobi se pri Kmetijski podružnici za ptujsko okolico. Zglasiti se je na okrajnem zastopu. Tisti, ki je nimajo in je niso prej naročili, si naj gredo čim prej po njo.

Mraza se je bilo bati te dni. Prestali smo srečno najbolj nevarne dneve, sedaj upamo, da se ta nevarnost pozebe za letos več ne povrne. Mnogo škode je napravil zadnji vihar, ki je mnogo škodoval na sadnem drevju in v vinogradih. Bil je tako močan, da je celo sadno drevje ruval.

Kedaj bo Pesnica regulirana? Letos v pomladi imeli smo že dvakrat veliko povodenj, ki je preplavila Pesniško dolino in polatila krmo. Prosimo vlado, da Pesnico vsaj do Pacinja regulira, da se ne bo voda zadržala in da bodo potniki lahko prišli iz Slovenskih goric v Ptuj, kar sedaj ob povodnji sploh ni mogoče. Prizadeti kmetovalci.

Napotki k letošnjemu zatiranju trsne plesnobe. Polovico lanske vinske letine sta uničili boleznih peronospora in plesnoba (oidij) in sicer prilično v enakih delih. Če računamo, da bi bilo lahko prirastlo na ha 20 do 30 hl — prirastlo jih je poprečno samo 10 do 15 — tedaj znaša škoda v ptujskem sodnem okraju, ki ima okoli 2400 ha vinogradev, 24 do 36 milijonov kron, ako se računa

pouk, pa so gotovo strokovne zveze; kmetijska družba mora dajati svoje nasvete, obrtna in trgovska zbornica pravtako, pri telesni vzgoji imajo besedo zdravniška zbornica in telovadne zveze, o mladinskem skrbstvu pa priteče ista mladinskemu sodniku. Izvedljivost vseh teh različnih strokovnih nasvetov urejuje šolski strokovnjak učitelj, ki ve, kaj so učeni raziskovalci spoznali za dobro in potrebno pri narodni vzgoji.

* * *

Končujem z željo, da bi se pri nas začelo povsod zanimati za to, kakšen naj bo novi šolski zakon, in da bi bodočim narodnim predstavnikom narod sam dal navodila, kakšno hoče svojo šolo. A kadar to naroča, naj pomni: Naše osvobojenje iz težavnih gospodarskih razmer je v delu, utrjenje teh razmer je v napredku, napredek pa ni mogoč brez visoko razvitega šolstva. Zaradi sebe samega naj tedaj narod terja, da se da njegovi šoli možnost za tak razvoj, on sam naj ta razvoj pospešuje s tem, da vsak pozamezni član naroda ima za svojo prvo dolžnost to, da njegov otrok ne zamudi brez potrebe niti ure v šoli in da ga pusti v njej, dokler se more tam še kaj naučiti.

liter vina samo po 10 K. In če tudi vpoštevamo kot mogoč pridelek le 20 hl na ha, ter postavimo temu nasproti kot poprečni faktični pridelek 15 hl na ha, tedaj še vedno znaša izguba 11 milijonov kron. Ker pa v istini ni bilo razmerje med številkami tako ugodno, krenemo lahko brez pomisleka srednjo pot in cenimo lansko izgubo na 24 milijonov kron. Polovico te milijonske izgube na narodnem premoženju gre torej na rovaš plesnobe (oidija) in vendar se še mnogi vinogradniki nočejo poprijeti rednega žveplanja, ki je do sedaj še najboljše sredstvo proti oidiju. Istina je, da je bilo lansko leto težko odvrniti plesnobo, deloma ker je vreme nagajalo, deloma ker so primanjkovali delavci in vrh tega ni bilo žveplo najboljše kakovosti, kajti tako finega zmlatega žvepla, kakoršno se je rabilo v ta namen pred vojno, in bilo dobiti in ga bržčas tudi letos ne bo na razpolago. Čim finejše je pa žveplo, tem bolj učinkuje, ker ga solnčna toplota lažje spreminja v žvepleno sokislino, katera plesnobo uničuje, oziroma razširjenje te bolezni preprečuje. Ker se manj fino žveplo pretvarja na solncu bolj počasi, prekinjuje to pretvarjenje večkrat deževno vreme in žveplanje postane manj učinkovito. Zatorej je treba pri uporabi manj finega žvepla večkrat žveplati, kakor pa pri prav fino zmlatem žveplu. Ker pa ni žveplo, ki je letos vinogradnikom na razpolago, najboljše vrste, bo treba letos v dosego popolnega uspeha večkrat, kakor navadno, temeljito žveplati. Prvokrat se naj žvepla takoj po prvem škropljenju, to je v času, ko se je pokazalo vse grozdčije; drugokrat pa po drugem škropljenju, torej neposredno pred cvetenjem ali pa tudi med cvetenjem, kajti žveplanje ne moti cvetenja, kakor nekateri mislijo. Tretjikrat se naj žvepla po tretjem škropljenju, to je po končanem cvetenju, ko so jagode že dobro vidne. Požveplati je vsakokrat fino cel trs, torej mladice in grozdice. Pozneje pa se naj žvepla še grozdje do konca julija v desetdnevnih presledkih. Žvepla se naj le o lepem vremenu, ko je prenehala jutranja rosa, in sicer tako, da je žveplo fino in enakomerno liki megla razdeljeno. Po vsakem močnejšem dežju je o lepem vremenu žveplanje ponoviti. Razven žvepla, ki je za sedaj, kakor že rečeno, najboljše sredstvo zoper plesnobo, pa imamo še druga sredstva, ki nam služijo v gotovih slučajih za nadomestilo za žveplo ali pa tudi kot dopolnilo k žveplanju. Tako n. pr. se da vsaj deloma preprečiti plesnoba s salojidinom (natrijevim ticsulfatom), ki se ga primeša po 1 kg na 100 litrov že gotovi galičnoapneni zmesi. Vzlic žveplanju se dodatek salojidina priporoča posebno za škropljenje grozdja, osobito pa v mokrotnih časih, ko je žveplanje manj učinkovito. Če pa nasproti vsemu prizadevanju itak nastopi plesnoba koncem julija ali v avgustu, imamo proti njej še eno sredstvo in to je kalijev hipermanganat. 15 do 20 dkg te snovi raztopimo v 100 litrih vode, ter primešamo 2 do 3 kg mastnega apna. S to zmesjo je grozdje temeljito poskröpiti. Sledovi bolezni zginejo hitro. Ker pa učinkuje kalijev hipermanganat le hipno in ne trajno, je o lepem vremenu napadeno grozdje še požveplati; pri trajno mokrotnem vremenu pa je škropljenje s kalijevim hipermanganatom po preteku enega tedna še enkrat ponoviti. Če pa ni dobiti kalijevega hipermanganata in ako vreme ovira žveplanje, velja za silo v slučaju močnega nastopa plesnobe tudi grozdje namazati z močnim apnenim beležem; lanske tozadevne poskušnje so pokazale še precej zadovoljiv učinek.

Vinarski inštruktor Zupanc.

Oddaja vožnje prodeca na okrajne ceste se bode po javni licitaciji vršila v torek dne 25. majnika od 8. ure zjutraj v pisarni okrajnega zastopa v Ptujju. Licitanti morajo položiti vadij, vsled česar naj vzamejo potrebn denar s seboj. Kmetovalci, vozniki, ki hočete kaj prislužiti, pojdite na licitacijo!

Dopisi.

Razočatenje po železniškem štrajku. Nekteri železniški delavci so ob zadnjem štrajku slepo verjeli svojim voditeljem, ki so jim svetlo obetali zmago pri štrajku, ter se niti na poziv niso priglasili k delu. Ravnateljstvo pač ni moglo drugega storiti, kakor da jih je oprostilo dela ter odpustilo iz službe, češ, če nočeš tu delati in nisi zadovoljen z našo plačo, išči si delo drugod in z boljšo plačo. Hodijo dela iskat drugod, ali nikdo jih ne mara in če bi jih tudi vsprejel v delo, toliko jim ne more plačati, kolikor jim je plačevala južna železnica. Sedaj uvidevajo, kako so jim lagali in jih varali njihovi voditelji, ki so jim obetali vse mogoče dobrote, pa jih spravili ob dobro službo. Kdor visoko leti, nizko pade, pravi naš pregovor. Odprle se bodo sedaj menda tudi tem zapeljanim in žrtvam oči, da spregledajo in prav spoznajo svoje laži-preroke ter jim ne gredo več na limanice.

Tobaka ni. Dne 5. maja t. l. je zaplenila tukajšnja policija okroglo 1400 zavitkov cigaretnega tobaka, namenjenega čez mejo, uradniku progovne sekcije g. Divokiju, stanujočemu na Bregu pri Ptujju. Pri hišni preiskavi sta se našli še 2 polni vreči tega duhtečega blaga in 36.000 K denarja, tudi precejšnja svota nemško-avstrijske vrednosti, dokaz, da je ta kupčija že dalje časa uspevala. Vrednost zaplenjenega tobaka znaša okroglo 14000 K. Za ta tobak so bili prikrajšani železničarji. G. Divoki je živel že delj časa zelo privatno, tako da se je čudil vsak, ki je znal, da se z uradniško plačo danes ne da niti približno shajati, kaj še neštete „Firkelce“ žlahtne kapljice popiti po različnih gostilnah v Ptujju in na Bregu. Življenje g. Divokija je bilo tudi še v drugem oziru času primerno. V družbi svojih somišljenikov „komunistov“ je v zvezi s svojim kolegom Vaclavkom pridno pihal v komunistično žerjavico, obetajoč si neizogiben uspeh, da postane če ne več vsaj načelnik progovne sekcije, če ne v Ptujju, pa kje drugod; če tudi ne govori besedice slovenski, za to pač še delavci in drugi nameščenci niso pozabili nemški, ker ta dvojica je še vedno „štram dajč“! Kaj jima mar, da so zapeljani železničarji izgubili s stavko polovico plače in še drugo, saj glavne osebnosti živijo pri tem imenitno. G. Rože, Šegula in drugi pa še vedno slepijo svoje ovčice dalje. Zapeljanim sodrugom in vsem železničarjem, katere je g. Divoki prikrajšal s tobakom, pa se bodo odprle vendar oči, da sprevidijo, kako ravnajo gospodje z njimi. Delavci že stradajo tobaka celi čas, tukaj pa ga razpečava en sam gospodič kar na debelo čez mejo in bogati zraven. Poklicane oblasti pa naj dajo takim gospodom potni list. Domov ž njimi. Rešite nas enakih pijavk, ko še imamo domačih itak preveč! Ravnateljstvo južne železnice pa naj nastavi domačine, našega jezika zmožne, tudi drugod. Ako se je dalo očistiti osobje pri prometu, bo mogoče še tudi tam!

G. Podgoršek, mizar na Bregu je prišel javit, da ni komunist in je bil pomotoma zaprt.

Hišnik, izvežban pri poslovanju z motorji, crpajočimi vodo, se sprejme. Več pove uprava tega lista.

Sv. Urban v Slov. Gor. V torek, dne 25. maja bo tu velik živinski sejem. Pričakuje se velik dogon goveje in konjske živine.

Sv. Duh v Haložah. Tukaj se bo v kratkem času ustanovila Ljudska knjižnica. Ker v teh krajih zelo smrdi po Ornikovi in Wankmüllerjevi nemškutariji, bo Ljudska knjižnica v teh krajih prava medicina. Pripravljalni odbor se priporoča pri zavednih Slovencih v mestu in na deželi, da po svoji mogočnosti pripomorejo ustanoviteljem z darovi bodisi v denarju ali pa knjigah. Vsaka slovenska knjiga bo dobro došla. Darovalci se bojo objavili v časopisih. Za darove se že v naprej zahvaljujemo. Darove sprejema g. Franc Martinc, nadučitelj pri sv. Duhu. Pripravljalni odbor.

Politične vesti.

Nemiri drugod. Ako bi kdo mislil, da se pojavljajo štrajki samo pri nas, bi se kruto motil. Ko se je vršila železničarska stavka pri nas, so ustavili delo železničarji tudi v avstrijski republikli in na Francoskem. Na Dunaju se je vršila 10. t. m. velikanska demonstracija socialnodemokratske stranke pod geslom: „Ven z oddajo premoženja!“ Oglasili so se tudi komunisti, ki so ljuto napadali državnega kanclerja dr. Rennerja, čeprav je ta sam vodja socialnodemokratske stranke. Tudi v Italiji so razmere težke. Tudi tam so se razpasle socialnodemokratske in komunistične ideje, katerih cilj je revolucija. Dan za dnem se odigravajo krvavi spopadi širom Italije.

Društvene vesti.

VABILO. Redni občni zbor „društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmečkih občinah sodnega okraja Ptuj“ ter „Kinderschutz und Jugendfürsorgeverein für den politischen Bezirk Pettau“ se vrši dne 30. maja 1920 ob 10. uri predpoldan v deški ljudski šoli (Raičeva ulica) z naslednjim dnevnim redom: I. poročilo odbora. II. izpremembe pravil po sledečih točkah 1. dopolnijo se pravila z dodatkom: Društvo izvršuje tudi dolžnost krajevne državne zaščite dece in mladine v zmislu predpisov, ki jih je in bo izdelalo ministrstvo za socijalno politiko odeljenje za zaščito deco in mladeži v Belgradu. 2. Društvi se strneta v enotno društvo po pravilih prvoimenovanega društva. 3. Redni udi so fizične in juridične osebe, ki plačujejo najmanj 10 K letne članarine. Ustanovniki so, ki plačajo društvu enkratni znesek najmanj 1000 K. III. Volitev novega odbora. IV. Slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti zbora se razpiše drugi zbor na 13. junija 1920 dopoldne ob 10. uri istotam, ki je sklepčen neglede na število navzočih. Odbor.

Hranilno in posojilno društvo v Ptujju. Dne 25. aprila je bil občni zbor tega društva za 36. poslovno leto 1919. Iz poročila posnemamo, da je dosegel denarni promet 41 milijonov, čistega dobička je bilo 11.804 K, rezervni zaklad pa je narastel na 340.000 K. Vse to priča o umnem in previdnem društvenem vodstvu. Pred volitvami načelstva in nadzorstva se je društveni načelnik dr. Fr. Jurtela v toplih besedah spomnil umrlih članov načelstva in nadzorstva, gg. Mihe Brenčiča in Fr. Koserja iz Jursincev. L. 1883 so Slovenci izgubili pri volitvah okrajni zastop, ker so ptujski Nemci in nemškutarji prišli na volišče in razgnali slovenske volilce, ki so bili gmotno kako odvisni od njih, z grožnjami, da morajo takoj vrniti dolgove itd. Uvidelo se je, da je slovenski denarni zavod za naš okraj nujno potreben. Ali malo je bilo mož, ki so se upali takrat proti Nemcem ustanoviti slov. zavod. Med temi redkimi možmi je bil lani umrl Miha Brenčič, ki je pa vztrajal pri društvu do konca svojega življenja, v raznih krizah, ki so prišle nad društvo, in kljub političnim agitacijam, ki so zahtevale njegov izstop iz društva. Takim značajnim možem, ki so bili in so še v vodstvu Hranilnega in posojilnega društva, se imamo zahvaliti, da je društvo prebolelo razne krize in huda nasprotja in se povzdignilo do sedanje višine, ki sloni na trdnih tleh.

Ljudska veselica. Rogozniško bralno društvo priredi v nedeljo dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne ljudsko veselico na vrtu znane narodne gostilne F. Šalamuna v Škofcih. Na mnogoštevilno svidenje! Odbor.

Razno.

Tobak se zopet podraži najpozneje v enem mesecu za nadaljnih 50 odstotkov.

Ekspozitura Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo K 50,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Podružnice v Splitu, Celoveu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s $3\frac{1}{2}\%$ brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s $3\frac{3}{4}\%$ čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.

Proti: Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidem in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljše sredstvo naravno zdravilna voda „Rogaška Slatina.“

Rogaška Slatina

največje in najmoderneje zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopelji z otihihovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 moških med istimi absolvirani koservatoristi.) — Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti i. t. d.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.
Ravnateljstvo.

VINA

najboljše vrste, primerna, da se pretočijo v steklenice, se kupijo. Ponudbe na Anončni zavod DRAGO BESELIJAK

LJUBLJANA, Cankarjevo nabr. 5.

Naznanilo.

Podpisani naznani, da ima

svetli premog

vsaki množini na prodaj. Cena 100 kg 40 K in sicer pri rudniku v STERJANCIH in KLUČAROVCIH pri ORMOŽU.

S spoštovanjem Ignac Ferlež.

Zgubila

se je ženska ročna torbica, rujava z nekaj denarjem, blizu Slovenskega trga. Kateri jo je našel, se je spoznal in naj takoj pri upravi tega lista izroči.

Fant,

zdrav in močen, 16 let star, išče službo kot sedlarski učenec. Naslov pove uprava tega lista.

Gostilna Simonič v Vurbergu

priredi v nedeljo, dne 16. maja t. l. veselico z majniškimi drevesom.

Drugo natakario

zanesljivo in pošteno, sprejme takoj gosp. JOSIPINA STRASCHILL, Breg pri Ptuj.

Mlatilni stroj

z bencinskim pogonom se prodaja pri mehaniku KUNSTEKU V ČAKOVCU.

2 čevljarska pomočnika

za novo delo sprejme takoj Ivan Ratisnojnič, čevljarski mojster v Ptuj.

POZOR! POZOR!

Tomanič Miha, gostilničar na Turnišu da na znanje, da se

vrtiljak (Ringelspil)

že vrti, da ima kegljišče za zabavo in se dobe dobra vina, sveže pivo in tudi več vrst jedi.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Vsakovrstni čevlji, dobro in lično izdelani, čevljarske potrebščine, raznovrstno drobno ali galanterijsko blago, različni okraski, kakor vsi v papirno stroko spadajoči predmeti, dobe se vedno po primerni ceni v trgovini. J. N. Peteršič v Ptuj.

Prodaja se

ena mlinska garnitura, pripravna za vodo ali vitelj, sestojeda iz 1 para kamenja 92/21 cm, obod, grod za zrnje, zaboj za moko, železne vretenice in enaka kolesa. Kje, pove upravništvo lista.

Prodajalnica

z razložnim oknom brez stranskega prostora, za katero se visoka najemnina plača, se nujno išče. Ugodne ponudbe pod „Prodajalnica“ 3000 na upravo „Ptujkega lista.“

VINA

različne vrste leta 1919 približno 120 hl se bodo dne 15. maja ob 10. uri zjutraj potom javne dražbe v Turskem vrhu (od Ptuj 18 km oddaljeno in sicer čez Zaverče) prodajala. Plača se takoj pri kupu polovico v gotovini, ostalo pri prevzetju vina. Posoda se ne dostavi.

Upraviteljstvo štajerske hranilnice v PODLEHNIKU pri PTUJU.

Za vinogradnike!

Kdor si letos želi nabaviti nove **brizgalke** proti peronospori Naj si jih ogleda prej pri kleparju

A. Majcen, Ptuj

HRVATSKI TRG.

Tam se dobivajo brizgalke najnovejše oblike, katere so jako trpežne ter ne potrebujejo delj časa nobenega popravila. Cene bodo po dnevnih cenah za potrošeni material. Tudi popravila starih brizgalk se izdelujejo solidno in po ceni.

CARRARA MARMORJA

prvovrstnega je došlo več vagonov. Raznovrstna naročila nagrobnih spomenikov, plošč za pohištvo itd. sprejema

Kamnoseška družba Celje.

Miši - podgane - stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesu 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

Med. univ. Dr. Rado Schober

se je vrnil in ordinira zopet Prešernova ul. 16.

KOLARJA z lastnim orodjem

sprejme Grajščina TURNIŠ pri PTUJU.